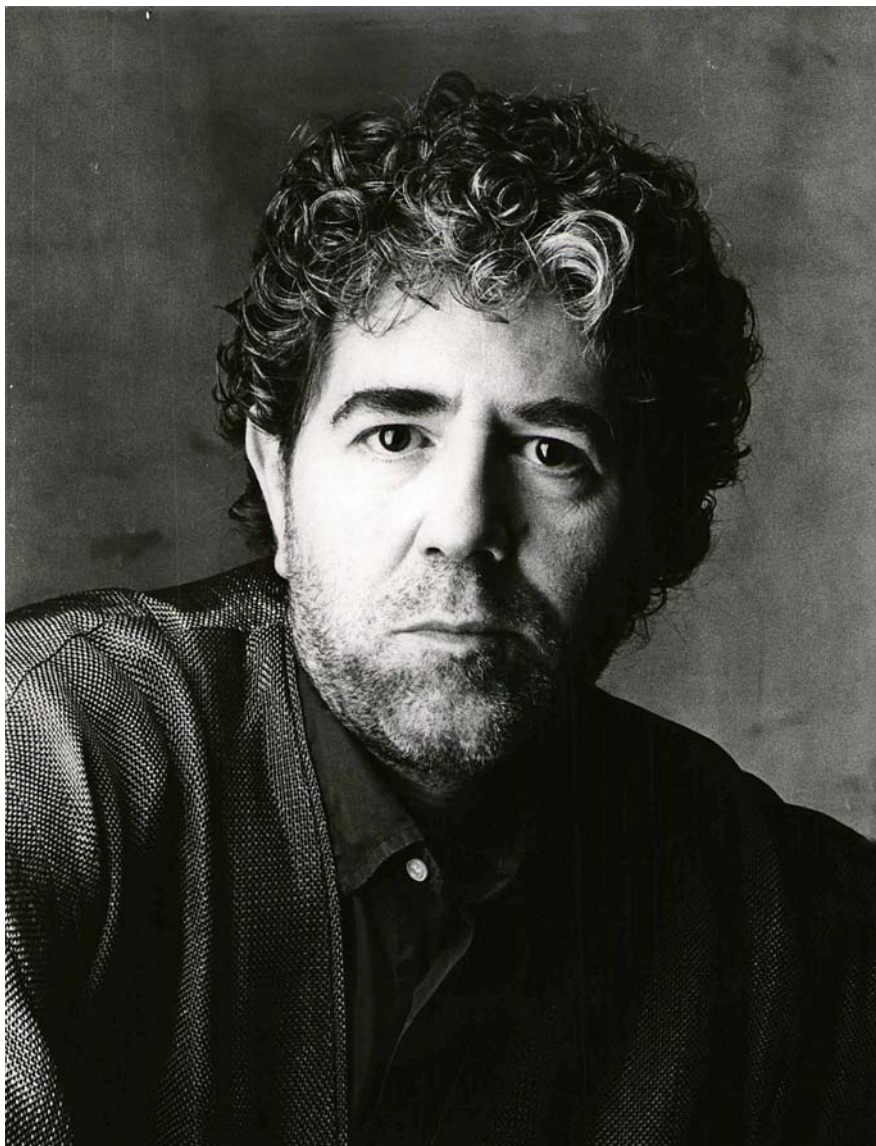

El perquè de tot plegat de Quico Pi de la Serra

"No sóc pessimista, però m'entristeix que la societat hagi esdevingut el miratge inert que és ara", diu Francesc Pi de la Serra en el llibre.

El Quico Pi de la Serra irreverent, incòmode políticament. L'home desubicat socialment, hostil amb les convencions, però també el professional que defensa l'ofici. Les dones, les drogues i la política. Els Setze Judges. Un llibre deliberadament hagiogràfic repassa totes les façanes de l'artista.

Francesc Pi de la Serra (Barcelona, 1942) fa alguns mesos que atrau una mica més d'atenció del que era habitual en els darrers temps. 52 anys després de la publicació del seu primer disc, *Francesc Pi de la Serra canta les seves cançons* (1962), i mig segle rodó des de l'aparició d'una de les cançons emblemàtiques del seu repertori, la seminal "L'home del carer", l'artista ha desplegat una activitat important als escenaris (ha passat pel festival Barnasants i per l'Strenes de Girona, entre altres) i s'ha fet un documental dedicat a la seua trajectòria –tot just titulat com aquella cançó– dirigit per Guillem Vidal i Sergi Martí.

És l'any de Quico Pi de la Serra, el moment de recuperar un dels artistes més inclassificables de l'anomenada Nova Cançó, de la qual fa temps que va fer apostasia laica. Però mancava un llibre que fera recorregut per la trajectòria i la intransferible manera del cantautor de contemplar l'art i la vida. El volum, publicat el mes d'octubre, s'anomena *Jo no hi era però me'n recordo* (Comanegra, 2014) i inclou un subtítol que il·lustra les intencions canonitzadores dels seus promotors: "Hagiografia de Quico Pi de la Serra". El llibre l'ha escrit, amb un alliberador sentit de l'humor, el polifacètic Alejandro Crimi (Mendoza, 1960), escriptor, editor, llibreter, docent o periodista cultural, segons èpoques. I tot i que apareix ara, en el tram final d'aquest any de revisió i, qui sap, redimensionament de la figura de Pi de la Serra, el projecte es va encetar l'any 2008, amb la gravació de les entrevistes. El llibre, no obstant això, s'obri amb una entrevista a Maria Valero, la mare de l'artista, ja morta, la qual cosa marca una mica el to del volum.

El gruix el conformen les entrevistes amb el músic. Visions complementades amb una sèrie d'entrevistes amb personatges relacionats amb Pi de la Serra com ara els cantautors Daniel Viglietti i Roger Mas, el seu terapeuta, Josep Saques, el crític musical Mingus B Formentor i el productor Daniel Negro. També hi ha un apèndix del mateix Pi de la Serra, "Vuit anys després" ("Aquest llibre s'ha escrit al llarg de vuit anys i, al llarg d'aquests temps, les coses han canviat molt", es justifica el músic), un article del periodista de

La Vanguardia Julià Guillamon (responsable també de la versió catalana del llibre), recuperat per a l'ocasió, i un article de l'escriptor Quim Monzó, publicat també en aquell diari.

Fetes les presentacions, seguim el fil d'un relat que comença en l'etapa formativa de l'artista, al Liceu Francès, on va prendre contacte amb els discos de Brassens, Brel o Ferré, i els seus inicis com a cantant. El contacte amb els Setze Jutges, "gent que formava part de la burgesia liberal catalana, barcelonina, i que va dur a terme un pseudoactivisme cultural possibilista". Un ambient que contrastava amb aquell jove d'esperit anàrquic que confessava sentir-se més còmode en ambients marginals. Anys també de la fundació d'Els 4 Gats: "Provàvem de fer *blues* en català, temes en de John Lee Hooker i també alguna cosa dels Beatles. No sabíem anglès i traduïem les cançons tal com ens passava pel cap. Vam tenir molt de nom".

Pi de la Serra assegura que en l'horitzó d'Els Setze Jutges no figurava la professionalització, tret de casos com Serrat, Ovidi Montllor, Guillermina Motta o Pere Tàpies. Ell fou un dels primers del grup a tenir clar que allò de fer cançons i cantar-les podia ser una professió. No era l'única font de distanciament amb Els Setze Jutges, grup que, per a Pi de la Serra, va ser "una escola pèssima, perquè, com que hi havia repressió, vam tenir un èxit immediat, passant de la cosa artística. Era més la cosa política, el fet de cantar en català en una sala amb policies i força pressió (...) per això cantar en català era una transgressió, una forma de reivindicar la identitat catalana". Pi de la Serra tan sols reconeix el vincle de la llengua: "La Nova Cançó m'ha semblat sempre una cosa falsa (...) Jo, a un músic estranger, no li puc dir que fem Nova Cançó. Sí que li puc dir que fem tango, *blues* o *bossa nova*. Això ha creat molts malentesos".

El deute d'aquell moviment amb la *chanson* és un altre punt de discòrdia. L'artista, de fet, tot i la influència reconeguda de George Brassens (a qui va conèixer personalment), tenia l'antena orientada en unes altres direccions, cap al continent americà, la cançó folk protesta dels Estats Units. I cap al sud: "El dia que vaig descobrir la *bossa nova* gairebé em moro. La *bossa nova* amb

Vinicius, João Gilberto, Jobim i companyia, tenia un *feeling* de cagar-se... En canvi, aquí a Catalunya, de *feeling* gens ni mica (...) el de la nostra sardana és un *feeling* de neandertal". El descobriment del bolero, en els seus viatges a Cuba, on fa amistat amb Pablo Milanes, que li dedicarà una cançó, és una altra fita musical. Els contactes amb el músic indi Ravi Shankar per aprendre a tocar el sitar són un punt exòtic i curiós del relat: "Per aprendre a tocar el sitar cal portar una unglia inserida en el dit anular de la mà dreta, un ferro o andròmina que et claven dins del dit i sempre el portes (...) Em va dir que els tres primers anys molesta una mica i després ja menys". Pi de la Serra no volgué comprovar personalment si era així. Pete Seeger, Atahualpa Yupanqui o Phil Ochs són altres dels grans coneixements que fan desfilar pel llibre.

La portada del llibre amb la icònica fotografia del disc *Pijama de saliva* (1983) que conté una història curiosa.

Pel que fa als músics en català, l'artista revela la seua complicitat, per aquest mateix ordre, per Ovidi Montllor, Josep Maria Bardagí, Joan Manuel Serrat i Raimon. De l'alcoià destaca, a més, els seus excel·lents

dots de rapsode, "la serietat de la persona rural, una serietat que imposava, tot i que de vegades feia comèdia i per dins se'n reia". De Bardagí, de qui diu que era "pura passió", conta una anècdota que ho exemplifica: poc abans de morir, a l'UVI, deixà escrit: "El més fort que m'ha passat a la vida ha estat conèixer El Fary". A Serrat diu admirar-lo com a professional i com a persona. "Té un ofici tan potent que, si es plantegés de fer alguna cosa malament, no li sortiria", assegura. Amb Raimon diu haver tingut una relació molt estreta: ambdós cantaren junts, es casaren amb una dona estrangera, i Pi de la Serra visitava la mare del xatí al carrer Blanc. "Era un personatge divertit a l'estil valencià, com és lògic, i havíem rigut molt, però ara fa anys que no parlem ni ens veiem", confessa.

No distreure per distreure. Les anècdotes i curiositats planen per les pàgines de *Jo no hi era però me'n recordo*, com ara la història de la fotografia bandarra que il·lustrava el disc *Pijama de saliva* (1983) i que ha estat l'escollida per a la portada del llibre. Conta l'artista que la model contractada per a la sessió fotogràfica es va negar a ensenyar el cul, cosa que obligà a la companya d'aleshores del músic a fer la funció. El canvi se suposava que era un secret ben guardat entre la parella, la seua filla, el fotògraf i l'editor. Un dia, però, l'escriptor Manuel Vázquez Montalbán, un altre dels amics de Pi de la Serra, digué a la model real: "Ets el cul més famós de Barcelona". "No vaig saber mai com collons ho va saber (...) en Manolo era així, no sé com s'ho feia però estava al cas de tot".

Les anècdotes farceixen el llibre, però també hi ha espai per a la reflexió, com ara sobre el procés creatiu. "Una cosa és la *cançó cigarro*, que es fuma i crea una situació apta per ballar o conèixer gent o el que sigui, i una altra és la cançó que apel·la als records, idees o crítiques. Però en realitat el que es fa sempre és distreure la gent. Jo m'estimo més distreure amb alguna cosa

"La Nova Cançó va ser una escola pèssima, perquè, com que hi havia repressió, vam tenir un èxit immediat"

EDITORIAL COMANEGRA

PILAR AMERIC

EDITORIAL COMANEGRA

A l'esquerra, una altra imatge ben coneguda de Pi de la Serra. A la dreta, amb Ovidi Montllor i la cantant Ana Belén

interessant, no distreure per distreure i prou, la cançó com a mobilització o com a intervenció sempre l'he considerada utòpica, perquè les cançons no fan revolucions". Això, però, no implica que les cançons puguin acompanyar les revolucions: unes pàgines més enrere, conta la seua fascinació per la Revolució dels Clavells a Portugal i pel paper que hi tingué "Grândola, Vila Morena", el mític tema de Zeca Afonso.

Després de relatar alguns delirants concerts a frenopàtics i presons, Pi de la Serra repassa la seua discografia, dels treballs primigenis al seu primer LP, *Francesc Pi de la Serra* (1967), que provocà el trencament amb Edigsa

—segell del qual valora la tasca cívica però critica el seu tarannà "voluntarista"— passant per *Pi de la Serra a l'Olympia* (1975), disc publicat per la multinacional alemanya Basf, que va a estar a punt de ser retirat perquè a un directiu teutó no li va agradar gens que Pinochet hi fóra qualificat d'assassí. Un intent de censura i un xoc amb l'autoritat que ja havia marcat la seua trajectòria precedent, sobretot, lògicament, amb el franquisme. Una mica després d'aquell directe enregistra amb Maria del Mar Bonet *Quico i Maria del Mar* (1979), que considera un disc molt gratificant, previ a un èxit com l'esmentat *Pijama de saliva*, fruit d'una feliç col·laboració amb el mú-

sic i arranjador barceloní Joan Albert Amargós. O fracassos com *Quico, ren-deix-te!* (1989), un treball de veu i guitarra que passà desapercebut. Més sort tingué amb *Qui té un amic* (1989), un directe amb la participació de Serrat, Joaquín Sabina, Luis Eduardo Aute i Ana Belén. Una mica més tard apareixeria *Amunt i avall* (1995), disc amb arranjaments per ordinador de Bardagi que agrada molt a Pi de la Serra. Treball previ al molt conegut *¡No pasarán! Canciones de guerra contra el fascismo (1936-1939)*, el disc d'un espectacle estrenat també a França i dirigit per Pere Camps. A partir d'aquí baixa el ritme, però hi apareixen *Tot* (2007) i *QuicoLabora* (2011).

El tram final del llibre serveix per acabar de dibuixar el personatge, la militància en el PSUC, partit que abandonà a la mort de Franco ("a mi en el partit em deien anarcomunista"), el distanciament amb el nacionalisme català ("la meua vida és plena de contradiccions... estic considerat una mena de portaveu del nacionalisme català, perquè canto en català, però jo canto en català perquè vaig nàixer aquí, és la meua llengua materna"), la prolífica relació amb les drogues, sobretot amb una substància anomenada *ayahuasca*, la bròfega i primària interactuació amb les dones ("tinc una relació molt de *macarra*", arriba a dir), la negació de l'amor com a concepte o l'exaltació de l'humor. "... Es deia molt sovint que els catalans som gent molt seriosa, gent de seny i no rauxa, i això no és veritat. Els catalans som mediterranis i humorístics". Ell, almenys, ho és.

Xavier Aliaga

Cines Babel

Vicente Sancho Tello, 10. · València

Magic in the Moonlight

de Woody Allen

Si presentes aquesta butlleta tindràs el següent preu especial:

<p>Si ets subscriptor d'EL TEMPS : 4,40 € De dilluns a dijous i 6€ cap de setmana. <small>(Cal acompanyar el justificant de pagament)</small></p>	<p>Si ets lector d'EL TEMPS: 5,60€ de dilluns a dijous excepte vespra de festiu i festius.</p>
--	---

Magic In The Moonlight
Written and Directed by Woody Allen